

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoR/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	7518203253
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7518203253.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté deti V. Y. a S.Š. Y., zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, deti rodičov matky T. Y., bývajúcej v V., Q. G. X, t. č. bývajúcej v V., A. A. H. V., W..I., T..I.. F. Z.-XX a otca neuvedeného, za účasti starých rodičov U. M. a S. M., bývajúcich v V., Q. G. XX, v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, vedenej na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 11P/146/2018, o dovolaní starého otca proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2022 sp. zn. 8CoP/194/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 8. septembra 2020 č. k. 11P/146/2018-164 zrušil náhradnú osobnú starostlivosť u maloletých detí V. Y. a S. Y. určenú rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 21P/190/2013 z 3. decembra 2015, v spojení s uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 21P/190/2013 z 13. januára 2015, nakoľko zanikol dôvod, pre ktorý boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Krajský súd v Košiciach I (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 28. februára 2022 sp. zn. 8CoP/194/2021 podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal starý otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie nemajúce zákonné náležitosti; pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom a ani nepreukázal, že má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

3.1. Súd prvej inštancie rozsudkom z 13. decembra 2022 č. k. 11P/146/2018-289 (ďalej len „výzva“) vyzval starého otca, aby v súdom určenej lehote predložil plnomocenstvo udelené advokátovi, ktorý ho bude zastupovať v dovolacom konaní a svoje dovolanie doplnil tak, aby spĺňalo náležitosti vyžadované CSP, pričom dovolanie musí byť spísané advokátom. V zmysle § 160 CSP ho poučil o práve zvoliť si advokáta, ako aj možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP.

5. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje osobitnú úpravu dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania starého otca podľa ustanovení CSP.

6. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (viď § 429 ods. 1 veta prvá CSP). Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

7. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

8. Spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, R 39/2020)

9. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní.

10. Dovolateľ bol v rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2022 sp. zn. 8CoP/194/202

riadne poučený podľa § 428 CSP o prípustnosti dovolania, lehote na jeho podanie, náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1). I napriek náležitému poučeniu zo strany odvolacieho súdu a výzve z 13. decembra 2022 na doloženie plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, je z obsahu spisu zrejmé, že dovolateľ k podanému dovolaniu z 5. apríla 2022, ktoré spísal sám, nepriložil plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní a ani nepreukázal, že má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

11. So zreteľom na to, že v posudzovanej veci nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP, pričom nejde o žiaden z prípadov uvedených v § 429 ods. 2 CSP, najvyšší súd odmietol dovolanie starého otca podľa § 447 písm. e/ CSP pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Následkom nesplnenia tejto osobitnej podmienky dovolacieho konania je nemožnosť uskutočnenia meritórneho dovolacieho prieskumu, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

12. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.